СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Вербицька Г.А.
асистент,
Київський національний університет культури і мистецтв

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ І СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В «АРАБСЬКІЙ ВЕСНІ»

Соціальні мережі та інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють фундаментальну роль у формуванні національної ідентичності будь-якого сучасного народу. В арабському світі революція за допомогою засобів масової інформації сприяла пробудженню регіональної свідомості. Хвиля масових протестів, що прокотилися на Близьким Сходом на початку 2011 року, засвідчила визначальну роль сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових соціальних засобів масової інформації у соціальному конфлікті сучасності. Вплив цих технологій відчувався глобально, однаково поширюючись як на розвинені країни, так і на країни, що розвиваються. «Арабська весна» вказує на феномен нових масових форм соціально-політичного протесту, що підтримується соціальними мережами, особливо з огляду на їхні організаційні та комунікативні аспекти.

У протестах «арабської весни» 2011 року соціальні мережі зіграли важливу роль у стрімкому поваленні принаймні двох режимів – у Тунісі та Єгипті, а також сприяли соціально-політичній мобілізації в Бахрейні та Сирії. ІКТ та соціальні мережі не були безпосередньо пов'язані з основними соціально-політичними та соціально-економічними силами, що стояли за протестними рухами. У Єгипті соціально-політичний розрив між нечисленною правлячою елітою та основною частиною населення давно досяг критичної межі, що спонукало більшість експертів очікувати значного потрясіння в будь-який момент. Проте той факт, що криза відбулася швидше, ніж пряме продовження протестів у Тунісі, в значній мірі пов'язана з початковим мобілізаційним ефектом ІКТ та соціальних мереж. Протести почалися за допомогою кампанії у Facebook, яка проводилася опозиційним «Молодіжним рухом 6 квітня», що зібрала десятки тисяч позитивних відповідей на заклик до мітингу проти урядової політики [3].

Профіль найбільш активних користувачів – молодих, модернізованих і відносно освічених – повністю відповідає ядру перших антиурядових виступів демонстрантів у січні, що пізніше призвело до більш широкої та масової кампанії. В цілому, участь соціальних мереж була надзвичайно важливою у виконанні двох функцій: організація протестів і розповсюдження інформації про них, включаючи публікацію вимог протестувальників на міжнародному

рівні (Facebook, як повідомляється, випередив Аль-Джазіру принаймні швидкістю поширення новин) [1].

Що стосується реакції уряду, то протидія соціальним мережам для відстеження репресивних та пропагандистських цілей була мінімальною протягом «арабської весни», порівняно з Іраном у 2009 та 2010 роках. Однак, спроби обмежити або блокувати доступ до Інтернету значно перевищили іранські кроки, спрямовані на уповільнення підключення до Інтернету під час протестів 2009 року. Хоча туніський уряд заблокував деякі інтернет-ресурси та виділив конкретні сайти, які координували акції протесту, відповідь уряду Єгипту була жорсткішою, навіть безпрецедентною в історії Інтернету. Спочатку заблокувавши Twitter і Facebook, влада Єгипту перейшла безпосередньо до примушення всіх провідних телекомунікаційних провайдерів блокувати доступ до Інтернету. Як наслідок, Telecom Egypt, Vodafone/Raya, Link Egypt, Etisalat Misr, та Internet Egypt, – виконали ці умови. У результаті 93% Інтернет-адрес і соціальних мереж у Єгипті було закрито [2]. Проте навіть це безпрецедентне інтернет-відключення не було повним: як європейсько-азіатські волоконно-оптичні кабелі через Єгипет, так і маршрути Noor Group/Telecom Italia, що використовувалися єгипетською біржею, залишилися недоторканними, можливо, з надіями уряду відновити роботу біржі, після придушення протестів.

Таким чином, з одного боку, кампанії Інтернет-репресій в країнах Магрибу на початку 2011 року довели, що для певної потреби можна тимчасово припинити доступ до Інтернету по всій країні. З іншого боку, вони також показали, що ця стратегія не працює в сучасному світі широких мереж ІКТ. Більше того, фінансові витрати на репресії та репутаційні витрати від них набагато перевищили переваги відновлення інформаційного контролю. До того ж, такі репресії також стимулювали нові технологічні рішення, наприклад, використання різноманітних маршрутизаторів/кабелів, IP-проксі-серверів і програм Google для голосових повідомлень.

Отож, якщо існує позитивна схема для розпізнавання впливу інтернет-інструментів і соціальних мереж події на Близькому Сході, то вона скоріше матиме більше спільного з заохоченням відносно менш насильницьких форм масових протестів, аніж із процесом поширення демократії західного типу. На відміну від Тунісу та Єгипту, низька або мінімальна активність соціальних мереж (особливо в Лівії та Ємені), як правило, приблизно відповідає насильницькій ескалації, навіть за наявності чималої кількості інших факторів, серед яких і ступінь репресій з боку уряду. У цьому контексті використання ІКТ може розглядатися як нова «технічна» основа для відродження феномена масових, ненасильницьких акцій протесту. І ця модель, безумовно, є такою, що заслуговує на подальше емпіричне та аналітичне дослідження.

Список використаних джерел:

1. Степанова Е. The Role of Information Communication Technologies in the “Arab Spring” [Електронний ресурс] / Екатерина Степанова // PONARS Eurasia. – 2011. – Режим доступу: http://pircenter.org/kosdata/page_doc/p2594_2.pdf

2. Чапай А. Декілька телефонних дзвінків вирубають увесь інтернет. Активісти будують тіньову мережу [Електронний ресурс] / Артем Чапай // TEXTY.ORG.UA. – 2012. – Режим доступу: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/35694/Dekilka_telefonnyh_dzvinkiv_vyrubajut_uves_internet_Aktyvisty

3. Shapiro S. Revolution, Facebook-Style [Електронний ресурс] / Samantha M. Shapiro // The New York Times Magazine. – 2009. – Режим доступу: https://www.nytimes.com/2009/01/25/magazine/25bloggers-t.html

Поберезська Г.Г.
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ОГЛЯД НЕФАХОВИХ МЕДИЧНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ: ТЕМАТИЧНО-ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ

Поширення в суспільстві актуальної інформації про досягнення медицини, здійснення просвітницько-виховної діяльності стосовно питань охорони здоров’я населення залежить від функціонування популярної медичної преси. У науковій літературі бракує аналізу тематичного наповнення нефахової медичної преси та аналізу її змісту.

Тематичне розмаїття вітчизняної періодики досліджували Н.О. Артамонова, Н.В. Зелінська, О.Ф. Коновець. Функціонуванню медичної літератури в соціальних комунікаціях присвячено дослідження В.М. Гончара, А.А. Крючина, М.С. Морозової, Н.В. Солоніна, Ю.Т. Шарабчієва та ін.

Мета – проаналізувати тематичний розподіл нефахових періодичних медичних видань станом на 2019 рік.

Методом контент-аналізу проаналізовано асортимент видань та їх тематику за Каталогом періодичних видань України (2019 рік). Усього станом на перше півріччя 2019 року в Україні видають 40 нефахових газетних і журнальних видань медичної тематики. У них подано загальні поради щодо дотримання здорового способу життя, рекомендації з традиційної і нетрадиційної медицини.

За тематичною спрямованістю медичні видання можуть бути: однотематичними, в яких усі рубрики присвячені охороні здоров’я (напр., нові методики лікування, поради фахівців нетрадиційної медицини, оригінальні рецепти збереження здоров'я, індивідуальні консультації для читачів); різнотематичними (тільки один чи кілька розділів стосуються питань здоров’я). Наприклад, у газеті «Пантелеймон-цілитель», крім розділу «Здоров’я», містяться інші: «Православ’я», «Кулінарія». Про тематичне розмаїття газети «Добре здоров’я» свідчать постійні рубрики: «Поради психолога», «Дім і сім’я», «Він і вона», «Батьки і діти».